ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Ιανουαρίου 1974 *

Στην υπόθεση 127/73,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal de première instance των Βρυξελλών προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

1. Belgische Radio en Televisie

και

NV Fonior,

2. Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs

και

NV Fonior,

3. Belgische Radio en Televisie

και

SV SABAM και NV Fonior,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 86 και 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, A. M. Donner και M. Sørensen, προέδρους τμήματος, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. O'Dalaigh και A. J. Mackenzie Stuart (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 4ης Απριλίου 1973, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 19 Απριλίου 1973, το tribunal de première instance των Βρυξελλών υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης, διάφορα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 86 και 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Τα ερωτήματα υποβάλλονται για να επιτραπεί στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει αν ορισμένα άρθρα του καταστατικού και του συμβολαίου — τύπου της Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs (στο εξής: «SABAM») είναι σύμφωνα προς τους κανόνες ανταγωνισμού της Συνθήκης ΕΟΚ.

3 Δεδομένου ότι η SABAM άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως περί παραπομπής, το Δικαστήριο των Βρυξελλών, με έγγραφο της 18ης Σεπτεμβρίου 1973, γνωστοποίησε στο Δικαστήριο ότι δεν επιθυμούσε να ανασταλεί η ενώπιόν του εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων.

4 Ως λόγος εφέσεως προβάλλεται, κυρίως, η αναρμοδιότητα του εθνικού δικαστή δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 της Επιτροπής (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25 επ.).

5 Όπως προκύπτει από την εξέταση της υποθέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου η Επιτροπή είχε αποφασίσει, ήδη από τις 3 Ιουνίου 1970, να κινήσει αυτεπαγγέλτως την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού διαδικασία κατά της SABAM και γνωστοποίησε προς την τελευταία την απόφασή της στις 8 Ιουνίου 1970.

6 Υπό τις ειδικές συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως, το Δικαστήριο πρέπει πριν αποφανθεί επί των υποβληθέντων ερωτημάτων να εξετάσει προκαταρκτικώς αν επελήφθη κανονικώς της υποθέσεως.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

7 Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 177, η οποία υποβάλλεται από το εθνικό δικαιοδοτικό όργανο σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

8 Η Συνθήκη απονέμει στο εθνικό δικαιοδοτικό όργανο την εξουσία να εκτιμά αν η απόφαση επί σημείου κοινοτικού δικαίου του είναι αναγκαία για να εκδώσει την απόφασή του.

9 Κατά συνέπεια, η προβλεπόμενη στο άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου διαδικασία συνεχίζεται εφόσον η αίτηση του εθνικού δικαστή ούτε αποσύρθηκε ούτε εξαφανίστηκε.

10 Υποστηρίζεται ότι το Δικαστήριο δεν οφείλει να απαντήσει στα υποβληθέντα από το δικαστήριο των Βρυξελλών ερωτήματα εφόσον η Επιτροπή κίνησε αυτεπαγγέλτως διαδικασία κατά της SABAM κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 του κανονισμού 17.

11 Κατά τη SABAM, δεδομένου ότι τα αστικά δικαστήρια πρέπει να θεωρούνται ως «αρχές των κρατών μελών» κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το Δικαστήριο των Βρυξελλών όφειλε, ήδη από τις 8 Ιουνίου, να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου η Επιτροπή εκδώσει την απόφασή της.

12 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 3, «ενόσω η Επιτροπή δεν έχει κινήσει καμιά διαδικασία κατ' εφαρμογή των άρθρων 2, 3 ή 6, οι αρχές των κρατών μελών παραμένουν αρμόδιες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, και του άρθρου 86, σύμφωνα με το άρθρο 88 της Συνθήκης».

13 Συνεπώς, μόλις η Επιτροπή κινήσει μία τέτοια διαδικασία, οι αρχές των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για να ενεργήσουν εναντίον των ιδίων συμφωνιών ή πρακτικών κατ' εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων.

14 Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί αν τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα, ενώπιον των οποίων γίνεται επίκληση των απαγορεύσεων των άρθρων 85 και 86 σε διαφορά ιδιωτικού δικαίου, πρέπει να θεωρούνται ως «αρχές των κρατών μελών».

15 Η αρμοδιότητα αυτών των δικαιοδοτικών οργάνων για την εφαρμογή των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, ιδίως σ' αυτές τις διαφορές, απορρέει από το άμεσο αποτέλεσμα των εν λόγω διατάξεων.

16 Δεδομένου ότι οι απαγορεύσεις των άρθρων 85, παράγραφος 1 και 86 προσφέρονται από την ίδια τη φύση τους για να παράγουν άμεσο αποτέλεσμα στις μεταξύ ιδιωτών σχέσεις, τα εν λόγω άρθρα γεννούν απευθείας δικαιώματα υπέρ των υποκειμένων δικαίου που τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα οφείλουν να προστατεύουν.

17 Η δυνάμει του προαναφερθέντος άρθρου 9 άρνηση σ' αυτά τα δικαιοδοτικά όργανα της αρμοδιότητας να διασφαλίζουν αυτή την προστασία, σημαίνει στέρηση των ιδιωτών από τα δικαιώματα που αντλούν από την ίδια τη Συνθήκη.

18 Το γεγονός ότι το άρθρο 9, παράγραφος 3 αναφέρει «τις αρχές των κρατών μελών» που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 86 «σύμφωνα με το άρθρο 88», σημαίνει ότι αναφέρεται αποκλειστικά στις εθνικές αρχές των οποίων η αρμοδιότητα απορρέει από το άρθρο 88.

19 Αυτό το άρθρο έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά τις αρχές των κρατών μελών — συμπεριλαμβανομένων σε ορισμένα κράτη μέλη των δικαιοδοτικών οργάνων που είναι ειδικώς επιφορτισμένα με την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ή με τον έλεγχο της νομιμότητας αυτής της εφαρμογής από τις διοικητικές αρχές — επίσης αρμόδιες για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

20 Το γεγονός ότι η έκφραση «αρχές των κρατών μελών» που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 περιλαμβάνει τέτοια δικαιοδοτικά όργανα, δεν μπορεί να απαλλάξει ένα δικαιοδοτικό όργανο, ενώπιον του οποίου γίνεται επίκληση του αμέσου αποτελέσματος του άρθρου 86, από την υποχρέωση να αποφανθεί.

21 Εντούτοις, στην περίπτωση που η Επιτροπή κινεί διαδικασία κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 του κανονισμού 17, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο, μπορεί, αν το κρίνει αναγκαίο για λόγους ασφαλείας του δικαίου, να αναστείλει τη διαδικασία αναμένοντας την έκβαση της ενεργείας της Επιτροπής.

22 Αντιθέτως, θα συνεχίσει γενικώς τη διαδικασία όταν διαπιστώσει είτε ότι η ένδικη συμπεριφορά δεν είναι προφανώς ικανή να ασκήσει αισθητή επιρροή επί του ανταγωνισμού ή επί του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, είτε ότι δεν υφίσταται αμφιβολία ότι η εν λόγω συμπεριφορά είναι ασυμβίβαστη προς το άρθρο 85.

23 Η αρμοδιότητα ενός τέτοιου δικαιοδοτικού οργάνου να υποβάλλει στο Δικαστήριο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν μπορεί να παρακωλυθεί δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 17.

24 Συνεπώς, το Δικαστήριο, έχοντας κανονικά επιληφθεί των υποβληθέντων από το tribunal de première instance των Βρυξελλών προδικαστικών ερωτημάτων, δεν μπορεί να απόσχει από του να απαντήσει σ' αυτά.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Belgische Radio en Televisie και της SABAM καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 85, 86, 88 και 177, το πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, ιδίως το άρθρο 20 και τον κανονισμό 17 του Συμβουλίου της ΕΟΚ, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης και ιδίως τα άρθρα 3 και 9, και τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

αποφασίζει, πριν αποφανθεί επί των υποβληθέντων ερωτημάτων να ακούσει το γενικό εισαγγελέα.

Δημοσιεύτηκε στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιανουαρίου 1974.

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher O' Dalaigh Mackenzie Stuart

Αναγνώστηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιανουαρίου 1974.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt